

Formandsberetning for 2005-2007 ved formand Marianne Qvortrup Fibiger

Det er med en vis vemodighed, at jeg her ved DAHRs 25 års jubilæum har måttet konstatere, at kun få medlemmer har valgt at møde op til denne generalforsamling. Jeg håber, dette er udtryk for vores medlemmers høje aktivitetsniveau og engagement i andre foretagender, som er med til at fremme dansk religionsforskning, frem for det er et tegn på at DAHR er ved at miste sin relevans.

Bestyrelsens arbejde

Siden selskabets generalforsamling d. 4. november 2005 på Tune Landboskole i Greve (jf. referat på www.dahr.dk/generalforsamling.html) har bestyrelsen afholdt fire bestyrelsesmøder (30.01.06, 05.10.06, 28.03.07 og 20.08.07). På det første møde den 30.01.06 konstituerede bestyrelsen sig som følger: formand Marianne C. Qvortrup Fibiger, næstformand Olav Hammer, sekretær Peter Westh, kasserer Lene Kühle og uden portefølje Margit Warburg og Mikael Rothstein. Som suppleanter valgtes Catharina Raudvere og Kate Østergaard, der begge er blevet inviteret med til samtlige bestyrelsesmøder. Ved mødet den 05.10.06 måtte bestyrelsen dog rekonstituere sig, da Lene Kühle p.g.a. for stort et arbejdspress valgte at trække sig. Henrik Reintoft Christensen blev, men uden valgret, konstitueret som ny kasserer. Ved første møde blev det desuden besluttet, at DAHRs bestyrelsesreferater skulle lægges ud på DAHRs hjemmeside, så at alle vore medlemmer kan orientere sig i bestyrelsens arbejde, men også følge med i, hvad der er af nyt på de forskellige institutter og afdelinger her i landet. Netop derfor indførte vi som fast dagsordens punkt:

- Meddelelser fra institut/afdeling til institut/afdeling – hvad er der sket af nyt siden sidst, ansættelser, sammenlægninger o.l. Denne meddelelsesrunde ser vi som en meget vigtig del af DAHRs arbejde.

Desuden har vi som faste punkter ved bestyrelsesmøderne:

- Økonomi, budget og medlemstal. Selskabet har i skrivende stund omkring 75 medlemmer, hvilket er en mindre stigning i forhold til sidste formandsberetning, hvor tallet lå på omkring 68. Dog skal det bemærkes at kun omkring halvdelen af medlemmerne har betalt sit kontingent for 2007.

Et andet emne, som har været diskuteret meget, er beslutningen om gå ud og markere synspunkter i pressen – først i striden mellem Tim Jensen og Jyllandsposten og siden i forbindelse med Carsten Breengaards kronik. Bestyrelsens udgangspunkt har egentlig været at følge medlemsflertallets ønske om, at DAHRs ikke bør engagere sig i fagpolitiske spørgsmål. Men i de to ovennævnte tilfælde har vi følt os nødsaget til at reagere:

En støtteerklæring udsendt i de vigtigste fagblade til Tim Jensen i forbindelse med Jyllandspostens klage til SDUS praksisudvalg over ham. Beslutningen om at melde ud i denne sag var svær, for så vidt at DAHR dermed entydigt markerede sig politisk. Men sagen var så principiel, at vi mente, at vi måtte gøre det. Teksten lød som følger:

I forbindelse med Morgenavisen Jyllands Postens anklager mod religionshistoriker, lektor mag.art. Tim Jensen, SDU, for "videnskabelig uredelighed" skal bestyrelsen i DAHR (The Danish Association for the History of Religions), den danske afdeling af den internationale sammenslutning af religionshistorikere, udtale følgende: Jyllands Postens påstand undergraver såvel den frie forskning som forskernes mulighed for at deltage i den offentlige debat. Forskeres kortfattede og hastige udtalelser til aviser, radio og tv kan umuligt rumme bevisførelse og entydig dokumentation, ikke mindst fordi forskere i almindelighed bliver bedt om vurderinger. Mange andre har således

været helt på linie med Tim Jensen i deres analyser af situationen. Efter vores opfattelse bør Jyllands Postens krav derfor afvises.

Da formanden under denne sag var i Indien for en længere periode, blev det Mikael Rothstein, som sendte støtteerklæringen fra sin egen e-mailadresse. Selvom erklæringen var underskrevet af formanden, blev Mikael Rothstein af flere medier opfattet som erklæringens egenhændige forfatter og afsender. I denne forbindelse svarede Carsten Breengaard med en kronik i Jyllandsposten, som direkte implicerede DAHR (kronikken kan læses på <http://hodja.wordpress.com/2007/03/10/kronik-i-jyllands-posten-mikael-rothstein-eller-forskningsfrihed>). Her måtte vi reagere, og det gjorde vi med følgende indlæg:

Foranlediget af Carsten Breengaards kronik 9/3 skal følgende kendsgerninger pointeres:

- Dansk Selskab for Religionshistorie er en interesseorganisation for religionsforskere og religionslærere. Vi bruger akronymet DAHR, fordi vi er tilknyttet IAHR - International Association for the History of Religions. DAHR har en demokratisk valgt bestyrelse med i alt seks medlemmer; Mikael Rothstein er ét af dem. Han er ikke formand.

- Jyllands-Posten indklagede lektor Tim Jensen for Syddansk Universitets praksisudvalg efter en artikel i Politiken 14/10 2006, hvor Jensen bl.a. udtalte sig om motiverne bag offentliggørelsen af Muhammedtegningerne. Klagen gjorde gældende, at Jensen ikke havde forskningsmæssigt belæg for sine udtalelser. Den beklagelige fejl, Jensen begik 29/1 2006, da han hævdede, at Jyllands-Posten havde spurgt om hans vurdering af tegningerne allerede inden deres offentliggørelse og ikke, som tilfældet var, på selve udgivelsesdagen, havde intet med Jyllandspostens klage at gøre.

- DAHR udsendte 11/2 2007 en opfordring til at Jyllands-Postens klage afvises, fordi det vil umuliggøre religionsforskernes og for den sags skyld også andre forskeres arbejde, hvis en sådan klage får medhold. Vi skrev blandt andet: "Forskernes kortfattede og hastige udtalelser til aviser, radio og tv kan umuligt rumme bevisførelse og entydig dokumentation, ikke mindst fordi forskere i almindelighed bliver bedt om vurderinger".

Erklæringen sigter alene til det principielle i sagen. DAHR hverken vil eller kan kommentere det specifikke indhold af Tim Jensens eller nogen anden religionsforskernes udtalelser i medierne. Årsagen er indlysende: DAHR repræsenterer en overordentlig broget skare af akademikere, med lige så store meningsforskelle mellem sig som alle andre mennesker. Det er ikke vores opgave at tage parti i specifikke sager, men at skabe fora, hvor de kan diskuteres sagligt.

- Et sådant forum var DAHRs årsmøde i 2001, som Breengaard ironiserer over. Mødet handlede om målsætningerne for religionsundervisningen i folkeskolen og gymnasiet, et potentielt kontroversielt og ofte stærkt politiseret emne. Men Breengaard glemmer i sin redegørelse, at der netop ikke kunne samles flertal for en fælles udmelding om spørgsmålet. Det postulerede "flertal af DAHRs medlemmer" findes simpelthen ikke.

Svaret til Breengaard kunne vi dårligt have undladt, og ingen af bestyrelsens medlemmer har hørt kritik af det.

Vi må dog fremover undgå en gentagelse af den dumme fejl, som gjorde, at Mikael Rothstein havnede som afsender på pressemeddelelsen i flere medier. Mails skal sendes fra formandens mail eller fra selskabets officielle mail-adresse dahr@hum.ku.dk.

- Endvidere har bestyrelsen naturligvis løbende holdt sig orienteret om arbejdet med planlægning og realisering af værket om forskningshistorie, teori og metode

Det nationale arbejde

Ovenfor er allerede nævnt dele af, hvad bestyrelsen i valgperioden 2005-2007 har arbejdet med på det nationale plan. Af direkte betydning for medlemmerne af DAHR er naturligvis planlægning samt aflysning af årsmødet 2006 på Sandbjerg gods med temaet: "Religionsforskeren i offentligheden", samt aflysningen af dette års årsmøde i Vissenbjerg med temaet: "Hvad foregår der af forskning i det religionsvidenskabelige miljø i Danmark".

Vi synes selv, vi har forsøgt os med temaer af almen interesse for det danske religionsvidenskabelige forskningsmiljø, men interessen har været for lille til, at vi har kunnet gennemføre årsmødeme. Det er med vemod, at vi har måttet konstatere denne manglende interesse for vores arrangementer, og vi har i bestyrelsen løbende haft til debat, hvad vi kan gøre og bør gøre som bestyrelse for vores medlemmer.

Et andet nu ældre tiltag af national interesse er arbejdet med en forskningshistorie i to bind redigeret og produceret af DAHR. Vi havde håbet, at vi kunne fremvise det færdige produkt ved vores 25 års jubilæum (ideen var oprindeligt, at den skulle bruges til at markere vores 20 års jubilæum). Status er her og nu, at Tim Jensen og Armin W. Geertz, som er forskningshistoriens redaktører har fået manus fra Tove Tybjerg til bind 1, og de har adskillige kapitler til bind 2. De to redaktører undskylder og beklager, men garanterer samtidig, at de to bind bliver til noget. DAHR vil takke Tove Tybjerg, og de mange bidragydere, samt de to redaktører for det store arbejde, de indtil videre har gjort. Vi glæder os til det færdige resultat!

Det skal også nævnes, at vi også i denne periode har fået en ny professor. Et internationalt bedømmelsesudvalg har nu afsluttet sit arbejde og har fundet lektor Jens Peter Schjødt entydigt kvalificeret til et professorat med særlige opgaver inden for nordisk religion. Professoratet træder i kraft 1. december 2007 og er femårigt med mulighed for forlængelse. Professoratet er kommet i stand via et samarbejde med Det Humanistiske Fakultet om en styrkelse af Nordic Mythology på Aarhus Universitet, og Jens Peter Schjødt vil i de kommende år efter nærmere aftale også undervise på Nordisk Institut.

Vi må i samme stund tage afsked med professor Per Bilde, der har valgt at gå på pension. Per Bilde har især med sin Josefus forskning været en stor såvel national som international kapacitet, og han har siden DAHRs begyndelse, hvor han tidligt blev medlem af bestyrelsen og vogtede som kasserer over foreningens røde pengekasse, været et aktivt medlem. Vi vil ønske ham et godt otium.

Det internationale

Hvad angår det internationale, så kan DAHRs-bestyrelse med en hvis stolthed kunne konstatere, at vi også i denne valgperiode har været fint repræsenterede både i internationale bestyrelser - ikke mindst ved Tim Jensens position som generalsekretær i IAHR (International Association for the History of Religion), men også ved vores tilstedeværelse ved de mange internationale konferencer rundt omkring i verden. Af speciel interesse for DAHR er udover IAHR the European Association for the Study of Religion (EASR). EASR holder årligt en konference i et af de europæiske lande med en til EASR tilknyttet national forening. Det synes at fungere godt. Der kommer mange til konferencerne, som danner en god ramme om vidensudveksling og til en integrering af nye nationale foreninger - primært fra Østeuropa. I forbindelse med den årlige EASR konference indkalder EASRs bestyrelse til eksekutiv møde. Formanden har været til stede ved både konferencen i Bukarest i september 2006 og i Bremen i september 2007. Her har hun kunne konstatere en vækst i antallet af nationale foreninger som medlemmer. DAHR betaler 150 Euro for at være medlem. Ved generalforsamlingen i Bremen blev en ny bestyrelse til valgperioden 2008-2010 valgt. Den består af følgende medlemmer:

Præsident:

Maya Burger

Vice-Præsident (2):	Hubert Seiwert, Veikko Anttonen (der vil blive valgt imellem disse)
General sekretær	Kim Knott
Stedfortrædende General sekretær:	James Cox
Kasserer:	Marco Pasi
Stedfortrædende kasserer:	Wim Hofstee
Medlemsskabssekretær (2):	Mar Marcos evt. Wanda Alberts (der vil blive valgt imellem disse)
Publikations bestyrer:	Eugen Ciurtin
Internet bestyrer:	Katja Triplett.

Kommende EASR konferencer:

Den tjekkiske forening vil være vært for EASR konferencen i 2008 i Brno med følgende tema: 'Time of Decline, Time of Hope: Scientific, Cultural and Political Commitment of the Study of Religion.' Der vil i denne forbindelse blive tilknyttet en speciel IAHR konference.

I 2009 vil EASR konferencen blive afholdt i Messina på Sicilien, da den italienske forening har tilbudt at være værter der. Temaet for denne konference vil blive: 'Religion in the History of European Culture'.

Den næste IAHR Quinquennial konference vil blive afholdt i Toronto 2010. EASR's bestyrelse har besluttet ikke at holde nogen konference de år, hvor IAHR holder deres Quinquennial.

Den afgående formands efterord:

Det er bestyrelsens overbevisning at DAHR er en vigtig forening. Det er igennem den, at vi kan repræsentere en institutionaliseret dansk religionsforskning internationalt, og det er igennem den, at vi kan finde et fælles mødested for aktive religionsforskere ved de danske religionsvidenskabelige institutter.

Jeg vil ønske den nye bestyrelse held og lykke i den nye valgperiode, samt et tillykke med vores fælles 25 års jubilæum. Tak til jer som er mødt op.